Försvarshögskolan

För Sveriges bästa, eller?

En kvalitativ innehållsanalys kring Socialdemokraterna och Sverigedemokraternas användning av framing via media innan och under ansökan av ett Natomedlemskap

Jennifer Winther

Självständigt arbete, 15 hp
Statsvetenskap med inriktning på krishantering och säkerhet
Påbyggnadskurs
HT 2022
Handledare: Edward Deverell
Antal ord: 13 856

Abstract

The purpose of this study is to analyze how two of Swedens biggest political parties, the Social Democrats and the Swedish Democrats used framing before and during the application of a Swedish membership in the North Atlantic Treaty Organization, called NATO. The Russian invasion of Ukraine at the end of February this year is taken into consideration when investigating which issues and problems the political parties are referring to when explaining the rapid shift in the parties national security approach.

A Swedish membership in NATO have during a long time divided the swedish population in half, where one half is certain that a membership would only destabilize the international security situation in the world even more than Russia is already doing, but the other half is convinced that Sweden need a NATO membership to secure our national safety. The Russian invasion of Ukraine has completely changed the political situation, resulting in changed political views from both politicians and the population.

The Social Democrats are a party that has been working for Sweden as a non-aligned nation since the party was founded, and the Swedish Democrats has only been interested in an alliance with the neighboring country of Finland. Therefore, it is of utmost interest to investigate how the two parties have justified and explained their change of opinion to their voters via media, and how this usage of framing can be understood.

Nyckelord

NATO, Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna, säkerhetspolitik, media, framing

Innehåll

1. Inledning **4**
1.1 Forskningsproblem 4
1.2 Syfte och frågeställning 6
1.3 Bakgrund 7
1.3.1 Invasionen av Ukraina 7
1.3.2 Socialdemokraterna 8
1.3.3 Sverigedemokraterna 9
1.4 Disposition 10

2. Tidigare forskning **10**
2.1 Kriskommunikation 11
2.2 Framing i kris 11
2.3 Agendasättande 12
2.4 What's the problem represented to be? 13

3. Teori **14**
3.1 Framing 14
3.2 Förhållandet mellan media och politik 16
3.3 Operationalisering 18

4. Metod och material **19**
4.1 Forskningsdesign 19
4.2 Kvalitativ innehållsanalys 20
4.3 Empiri 21
4.4 Urval av politiska partier 22
4.5 Avgränsningar 22

5. Analys **23**
5.1 Socialdemokraterna 24
5.1.1 Socialdemokraterna efter invaderingen av Ukraina 25
5.1.2 Socialdemokraterna strax innan Natoansökan 26
5.2 Sverigedemokraterna 29
5.2.1 Sverigedemokraterna efter invaderingen av Ukraina 30
5.2.2 Sverigedemokraterna strax innan Natoansökan 32
5.3 Partierna i förhållande till media 33

6. Slutsats och resultat **33**
6.1 Diskussion 36

7. Sammanfattning **37**

Referenser **39**
Artiklar 39
Böcker 39

Elektroniska referenser 40
Regeringsdokument 42

1. Inledning

Den svenska säkerhetspolitiken har under nästan 200 år haft som huvudfokus att vara militärt alliansfri och neutral. Under de senaste decenniet och framför allt under det senaste året så har omvärlden förändrats och Sverige har fått se en omvärld där hot, krig och konflikter kryper närmre och närmre gränserna allt eftersom att tiden går. Annekteringen av Krimhalvön under 2014 var början på de aggressioner som Ryssland sedan utökade med invasionen av Ukraina under början av 2022. För första gången sedan andra världskriget så är det ett fullskaligt krig bara några timmar från de svenska gränserna. Detta krig har fått många av de politiska partierna i Sverige att förändra sin syn på Natofrågan helt, vilket har lett till ett godkännande för svenskt medlemskap i NATO.

Två av partierna som har förändrat sin vilja helt kring om Sverige skulle gynnas eller missgynnas av ett Natomedlemskap är Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna. Två partier som under hela sin existens arbetat för ett alliansfritt och neutralt Sverige, men som nu trots sina olikheter enats om att ett medlemskap i NATO är det bästa alternativet. Arbetet kommer att undersöka hur dessa partier har förklarat och rättfärdigat detta beslut ut till sina väljare, och undersöka hur media har använts för att göra det. Två partier med djupa ideologiska och historiska skillnader som kommit till ett gemensamt beslut, hur har deras framing sett ut? Har den skiljt sig åt eller har den mot all förmodan varit likadan?

1.1 Forskningsproblem

Under året som varit har världen och Sverige fått se ett händelseförlopp som många människor hoppades aldrig skulle visa sig igen. Ett händelseförlopp där en av världens mäktigaste länder angripit en betydligt mindre stat bara några få timmar från den svenska gränsen. Rysslands invasion av Ukraina satte hela Europa i en situation som många europeer inte upplevt tidigare, och så även Sverige. Detta har resulterat i att många av de politiska partierna som tidigare varit starka motståndare mot ett medlemskap i NATO nu har skiftat helt och ser medlemskapet som en viktig del av den svenska säkerhetspolitiken. Trots att Rysslands aggressioner mot Ukraina började redan under annekteringen av Krimhalvön 2014 så är det först nu under 2022 som två av de största partierna i Sverige, Socialdemokraterna

och Sverigedemokraterna, helt bytt åsikt kring hur ett medlemskap i NATO skulle påverka den svenska säkerhetspolitiken.

Massmedia har länge använts för att få ut budskap och för att kunna kommunicera med befolkningen, och så även i detta fall. Tryckt media finns idag både som pappersversion men det flödar även fritt på internet där mer eller mindre alla nyhetstidningar har en digital version. Hur olika aktörer, såsom organisationer, politiska partier eller liknande, använder sig av media kan bero på många saker, dels på vilket typ av budskap dem försöker nå ut med men det beror även på hur väl det avsedda budskapet ligger i linje med den samhällsutveckling som finns i samhället vid tiden för uttalandet. Det finns alltså relativt mycket möjligheter för en aktör att använda sig av media för att få ut sitt avsedda budskap, vilket dock betyder att den publik som budskapet är menat för själv måste välja vem och vilket budskap denne ska lyssna på.

Följande analys kommer främst att utgå från teorin framing, då det är något som finns i all form av kommunikation och nyhetsrapportering idag. Hur två av de största partierna i Sverige väljer att använda sig av framing i just frågan om ett NATO-medlemskap kommer troligtvis att skilja sig åt något, vilket är en hypotes som kommer att undersökas i följande arbete. Robert M. Entmans redogörelse (1993) kring framing och hur det ständigt påverkar mottagaren kommer att vara central för arbetet, men även ett antal andra teoretikers arbeten kommer att ligga till grund för analysen. Även ett antal teoribildningar kring hur media och politik korrelerar med varandra kommer att vara av relevans.

Varför frågan kring hur framing används av politiska partier för att rättfärdiga ett sådant unikt beslut som detta är aktuell är just för att det är underbyggt av en konflikt i svenskt närområde. Att både Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna valt att gå emot den egna partilinjen för att acceptera ett NATO-medlemskap är något som kan ses som en ytterst ovanlig händelse som påverkats av denna konflikt. Hur detta har framställts i media är intressant att undersöka dels för att se hur de båda partierna använts sig av olika strategier för att rättfärdiga detta skifte för sina väljare, men även för att undersöka hur stor roll media faktiskt har i en sådan situation. Sverige har gått från att ha varit ett neutralt och alliansfritt land i strax över 200 år till att bara under ett års tid få nästintill samtliga politiska partier att gå med på ett

medlemskap i NATO, vilket är en mycket stor omställning för befolkning såväl som omvärlden.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med följande uppsats är att undersöka hur vi kan förstå den framing som Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna har använts sig av i samband med skiftet av åsikter kring ett Natomedlemskap, med media som ett verktyg. Varför det är av intresse att undersöka just dessa två partierna är på grund av att deras politiska historia ser extremt olika ut. Det är två partier som härstammar från två väldigt olika politiska ideologier och partier som vuxit sig starka på väldigt olika sätt. Trots deras olikheter har båda partierna kommit fram till samma beslut under samma tidpunkt, och mer eller mindre lyckats övertyga samtliga av sina väljare att ett Natomedlemskap är fördelaktigt för Sverige just nu, trots deras tidigare negativa inställning mot organisationen. Intresset fortsätter när man tittar på vilka människor som röstar på partierna, då det även skiljer sig enormt mycket där. Socialdemokraterna som är ett parti med högre fäste desto längre norrut i Sverige man kommer, och Sverigedemokraterna som har en trognare väljarbas desto mer söderut man kommer (Valmyndigheten 2022). Hur kan två så olika partier, som dessutom är två av Sveriges största partier, lyckats övertala sina väljarbaser att följa med på deras förändrade inställning? Den huvudsakliga frågan varför är dock betydligt djupare än så, då framing är något som påverkar människor hela tiden överallt från diverse olika informationskällor och aktörer. Därför är det av största vikt att försöka öka förståelsen för hur framing kan påverka, eller inte påverka, och vilka ledtrådar att leta efter när man som icke agendasättande person läser eller tar del av information via media.

Frågeställningen som arbetet huvudsakligen kommer att utgå ifrån är central för arbetet och kommer även att understödjas av en påföljande frågeställning. Den huvudsakliga frågeställning är följande:

- *Hur kan vi förstå den framing som Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna har använts sig av/använder sig av för att rättfärdiga sitt skifte i NATO-frågan för sina väljare?*

Samt en understödjande frågeställning som lyder:

- *Hur kan vi förstå hur partierna har använts sig av media som ett verktyg för att främja deras ändamål?*

1.3 Bakgrund

Följande avsnitt kommer att presentera bakgrundsinformation om både NATO, Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna, samt övrig information som kan vara nödvändig att ta del av för att ha den förförståelse som krävs för denna undersökning. Denna del kommer inte att fokusera på hur de olika partierna använt sig av framing tidigare, då detta kommer att avhandlas i samband med analysdelen, för att främja en ökad förståelse för läsaren.

1.3.1 Invasionen av Ukraina

Redan under början av 2014 annekterade Vladimir Putin Krimhalvön, vilket gav upphov till både förvåning och raseri runt om i världen. I Sverige uttalade sig bland annat dåvarande utrikesminister Carl Bildt kring händelsen och förklarade det som ett “brott mot folkrätten” (Holmström 2013). På grund av den omfattande globalisering som skett under de senaste decennierna så kom annekteringen av Krim att ha stor påverkan på svensk utrikespolitik och även på den interna försvarspolitiken. Trots detta så fanns det en oro för ett ryskt agerande långt innan annekteringen av Krim, vilket kan ses i exempelvis Regeringens proposition 2008/09:140 där det uttrycks hur "[e]tt land med stormaktsambitioner i Sveriges närområde är ett faktum som vi har att förhålla oss till. Ett Ryssland som fortsätter att utvecklas i auktoritär riktning med inslag av maktspråk mot grannländer inger oro." (Försvarsdepartementet 2008, 28). Annekteringen av Krim var en destabiliserande händelse för stora delar av Europa, men det var inte förens Ryssland invaderade de ukrainska områdena Donetsk och Luhansk den 24:e februari 2022 som omvärlden verkligen fick se prov på Rysslands militära kapacitet (Europeiska rådet 2022). Under slutet av februari 2022 sattes alltså både Sverige och Finland, som icke medlemmar i NATO, i en relativt svårhanterlig situation. I och med Rysslands fortsatta krigföring i Ukraina så förbättrades inte denna situationen under våren, vilket kom att leda upp till ett ja för Natomedlemskap för både Sverige och Finland. Men hur mycket påverkade faktiskt Rysslands invasion av Ukraina skiftet i den svenska säkerhetspolitiken? Fanns det andra underliggande tankar och värderingar som inte tidigare fått komma fram men under omständigheterna fick chansen att ta en mer framträdande roll?

1.3.2 Socialdemokraterna

Partiet Socialdemokraterna, i folkmun även kallat S, grundades 1889 och har historiskt sett varit det dominerande partiet i Sverige. Deras säkerhetspolitik har under mycket lång tid varit byggd på att Sverige ska vara ett militärt alliansfritt land. I sitt program "Ett program för förändring" som skrevs 2013 så uttrycker dem att Sverige ska förbli alliansfritt och att alliansfriheten är ett viktigt verktyg att använda för att främja den svenska säkerhetspolitiken (Socialdemokraterna 2013). I deras uppdaterade valmanifest inför valet 2014 så uttryckte Socialdemokraterna följande;

> *Sveriges säkerhet byggs genom en aktiv utrikespolitik och militär alliansfrihet. Försvaret av Sverige börjar i Sverige. Det svenska försvaret och dess folkliga förankring ska stärkas och vår krisberedskap ska vara god. Vi vill stärka det nordiska försvarssamarbetet – inte minst det svensk-finska. [...] Försvaret av Sverige börjar i Sverige – nej till svenskt medlemskap i Nato. Den militära alliansfriheten ger handlingsfrihet och ökar säkerheten i vår omvärld. Men gemensam säkerhet och krishantering måste också byggas i samarbete med andra. Det svenska försvaret och dess folkliga förankring ska stärkas* (Socialdemokraterna 2013, 45).

Uttalandet gjordes innan annekteringen av Krim och alltså innan Socialdemokraterna valde att byta linje helt kring hur medlemskap i NATO var aktuellt eller inte. I deras aktuella partiprogram så beskrivs en helt annan verklighet, och partiet beskriver hur det finns säkerhetspolitik baserad på hur världen såg ut innan den 24:e februari 2022 samt säkerhetspolitik som är baserad på hur världen ser ut efter den 24:e februari 2022. Dem bibehåller inställningen kring att Sverige ska ha en fredsbevarande säkerhetspolitik, med adderar även begreppet "krigsavhållande". Den socialdemokratiska säkerhetspolitiken har alltså rört sig från att främja en militär alliansfrihet och arbeta för ett stärkt nordiskt samarbete till att idag vilja följande;

> *Svensk säkerhetspolitik ska vara fredsbevarande och krigsavhållande. Den ska innehålla: ett ökat samarbete i Norden, en aktiv Östersjöpolitik, ett stärkt Europasamarbete, ett starkare Förenta Nationerna (FN) och ett svenskt medlemskap i Nato* (Socialdemokraterna 2022).

1.3.3 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna är ett betydligt mycket yngre parti än många andra partier i riksdagen. Partiet grundades år 1988 och har många av sina rötter från en högerextrem ideologi. Det argumenteras ofta för att Sverigedemokraterna är ett så kallat populistiskt parti, alltså ett parti som får väljare på grund av att deras politik inriktar sig på främst aktuella "populära" frågor, i detta fall så är invandringen till Sverige den fråga som Sverigedemokraterna valt att engagera sig i. Partiet överträffade riksdagsspärren under 2010 med 5,7 procent av rösterna, och fram tills idag har detta ökat betydligt då dem fick strax under 21 procent i riksdagsvalet 2022 (Valmyndigheten 2022). Sverigedemokraternas säkerhetspolitik har alltså utgått ifrån en säkerhetspolitik som fokuserat på alliansfrihet och en grundtanke om att Sveriges eget försvar ska rustas upp och kunna hantera och försvara sig mot ett eventuellt angrepp (Sverigedemokraterna 2014). I partiprogrammet som skrevs i samband med valet 2014 så uttrycker partiet följande gällande utveckling av försvarspolitik och Natomedlemskap;

> *En betydande upprustning av försvaret med det långsiktiga målet att hela landet skall kunna försvaras i händelse av ett angrepp. Ett återinförande av värnplikten i begränsad form. Värnplikten bidrar till att stärka landets totala försvarsvilja och försvarskapacitet och har därtill en positiv inverkan på den personliga utvecklingen och den sociala gemenskapen. En omprioritering av försvarsmaktens resurser från väpnade insatser i andra världsdelar till ett försvar av Sveriges gränser. Ett fördjupat nordiskt försvarssamarbete på alla områden med målet att upprätta en nordisk försvarsallians, men ett fortsatt nej till svenskt medlemskap i Nato*
> (Sverigedemokraterna 2014, 13).

Sverigedemokraterna uttalade sig kring Natofrågan redan under slutet av 2020, där dem gav sitt godkännande gällande en svensk Natooption. Beslutet grundade inte sig i en förändrad bild av ett svenskt natomedlemskap, utan i en vilja att skapa ett större samarbete med Finland (SVT 2020). Vidare så är det först under samma veva som Socialdemokraterna tillkännager sin förändrade syn på Natomedlemskapet som Sverigedemokraterna gör samma sak. Detta är ingenting som framgår varken i deras partiprogram inför valet 2022 eller på deras webbsida, utan den media som uttrycker Sverigedemokraternas skifte av inställning är nyhetssidor. Sveriges Television citerar både partiledare Jimmie Åkesson och partiets utrikespolitiska talesperson Aron Emilsson, varav SVT beskriver;

> *Partiledaren Jimmie Åkesson meddelade i helgen att han svängt och säger att om Finland går med i försvarsalliansen så borde Sverige följa efter.*
> *– Om Finland skulle gå väldigt snabbt fram, det talas om juni, så ställs frågan verkligen på sin spets. Då måste vi, enligt min uppfattning, som inte prövats i partistyrelsen, också inleda den processen så snabbt som möjligt oaktat allt annat[…].*
>
> *Han har tidigare sagt att han inte utesluter ett snabbt ja till ett svenskt Natomedlemskap om säkerhetsläget kräver det, eller om Finland skulle ansöka hos försvarsalliansen. Han och partiledningen fick i mars partiets valkonferens stöd för det* (Sveriges Television 2022).

1.4 Disposition

Inledningsvis så kommer uppsatsens ämne att presenteras och därefter även relevansen av det valda ämnet att i förhållande till det nuvarande forskningsläget i den samhällsvetenskapliga diskursen. Därefter kommer syftet med arbetet att redogöras för, samt de forskningsfrågor som uppsatsen kommer att grunda sig i. Syftet kommer även att inkludera en beskrivning på vad detta arbete kommer tillföra till det statsvetenskapliga forskningsfältet. Som följd av detta kommer all relevant bakgrundsinformation att presenteras kring fallet för att läsaren ska ha vissa förkunskaper för att öka förståelsen för kommande analysdel. Under kapitlet som följer kommer den tidigare forskningen som finns kring ämnet att presenteras utifrån de olika kategorierna, vilket kommer att leda uppsatsen in på de teorier som kommer att ligga till grund för arbetets analys. Här kommer teorierna framing och förhållandet mellan media och politik att presenteras utifrån olika teoretikers antaganden. I detta kapitel kommer även en operationalisering att ingå. Metod och material kommer att presenteras i kapitlet därpå, vilket därefter kommer att tas vid av kapitlet för analysen. Detta kapitel kommer att vara uppdelat utifrån de olika forskningsfrågorna och mynna ut i en slutsats. Under slutsatsen kommer även ett avsnitt gällande resultat och diskussion att ingå, vilket kommer att avslutas med ett avsnitt gällande förslag till den fortsatta forskningen inom området.

2. Tidigare forskning

Tidigare forskning som behandlar hur svenska partier förändrat sina åsikter i kärnfrågor och hur denna förändring har kommunicerats ut till folket är relativt begränsad, därför kommer följande avsnitt ta upp forskning som är relevant för situationen, men som grundar sina

exempel i andra liknande händelser som är jämförbara med den situation som följande arbete ska analysera.

2.1 Kriskommunikation

När en kris inträffar, oavsett om den får faktiskt fysisk påverkan på landet såsom Covid-19 pandemin eller om det endast är psykisk påverkan såsom 11:e september katastrofen, så sätter dessa kriser den politiska kommunikationen på sin spets. Därför går kriskommunikation och framing in i varandra och det kan ofta vara svårt att urskilja vad som är vad då kommunikation från politikerna ofta kan vara båda sakerna samtidigt. Yeomans och Bowman (2021) beskriver hur kriskommunikation har två olika fält, varav det ena fokuserar på strategier och var, hur och när kommunikation ska gå ut till folket. Den andra delen är mer fokuserad på kriskommunikationens innebörd och hur språket som används kan uppfattas och användas på olika sätt.

Politiska ledare sätts på prov så fort en kris inträffar, för befolkningen förväntar sig antingen någon typ av reaktion eller handling. Ulmer (2012) menar att under en kris så är det av största vikt att politiska ledare och andra typer av aktörer som kan komma att spela roll tar ansvar över vad som kommuniceras ut till befolkningen, ofta via media. En icke transparent kriskommunikation kan komma att få stora negativa konsekvenser, men det kan även bidra till en minskad resiliens i samhället. Ulmer menar också att ett etablerat tillvägagångssätt för kommunikation under krissituationer är av största vikt för att kunna nå ut med korrekt information till befolkningen, samt att öka chanserna för att ta sig igenom krissituationen med så goda resultat som möjligt. Även om detta i vissa fall innebär att omvärdera värderingar som aktören eller organisationen haft under lång tid, om det är det som krävs för en framgångsrik krishantering och kriskommunikation (Ulmer 2012).

2.2 Framing i kris

Framing används av många olika aktörer dagligen, och det finns många olika aspekter av framing inom forskningsfältet som är av intresse. Widmaier (2007) beskriver i sitt verk "Constructing foreign policy crises: interpretive leadership in the cold war and war on terrorism" gällande hur både Truman och Bush använt sig av framing under både Kalla Kriget och under kriget mot terrorism. Deras framingtekniker har varit baserade på något som kallas

“crusading rhetoric”, vilket menas med att de aktörer som inte är nationens vänner är deras fiende. Vidare så användes media för att kommunicera ut dessa uttalanden till folket, och samtlig framing kan idag ses som mycket framgångsrik om måttet för framgångsrik är hur väl den amerikanska befolkningen höll med politikerna. Vidare så beskriver Widmaier hur en händelse, attacken den 11:e september, satte krishanteringen men även framingen på sin spets. Bush må ha använts sig av en så kallad “crusading rhetoric”, men bara för att det var han som aktivt uttalade orden så betyder det inte att det är hans egentliga åsikter. Framing bygger till stor del på att politikerna kan forma kommunikationen till sin egen vinning, men det går även ut på att dessa politiker har olika mallar att följa. Om befolkningen upplever en kris eller katastrof förväntar dem sig en handlingskraftig ledare, och om denna ledaren inte når upp till förväntningarna så kommer den troligtvis att bytas ut (Voltolini et al. 2020).

Chong och Druckman (2007) beskriver i sin artikel om hur framing kan användas som ett verktyg av bland annat politiker för att mobilisera de politiska anhängare som politikerna redan har för att få stöd för både nya och redan etablerade policys. Dem menar att politikerna använder framing för att motivera och förklara varför en viss policyförändring sker, och dem använder ofta någon typ av hotbild för att göra det. Chong och Druckman (2007) förklarar hur samma händelse som utsätts för olika typer av framing kan komma att framstå som två helt olika händelser med väldigt olika typer av konsekvenser. Deras exempel är politiska möten för extremistgrupper, varav den ena typen av framing kan vara yttrandefrihet och inklusivitet vilket avger en känsla av positivitet och goda konsekvenser. Den andra framingen kan vara ett hot om våld och extrema aktioner, vilket i sin tur ger en känsla av negativa konsekvenser. Vidare så förekommer detta ofta i tal, politiska debatter eller liknande forum när det är kopplat till olika policyförändringar eller beslut. Detta menar Chong och Druckman utgör ett område där framing är högt förekommande och därför är det ett område som är fördelaktigt att undersöka när man undersöker kring hur framing används (Chong och Druckman 2007).

2.3 Agendasättande

Thomas Birkland (1998) skriver en del om agendasättande och focusing events i sitt verk “Focusing Events, Mobilization, and Agenda Setting”, vilket förklarar hur saker och

händelser får ett visst utrymme i politiken eller media beroende på dess relevans och publikens intresse. Birkland förklarar ett focusing event på följande sätt:

> *A focusing event is an event that is sudden; relatively uncommon; can be reasonably defined as harmful or revealing the possibility of potentially greater future harms; has harms that are concentrated in a particular geographical area or community of interest; and that is known to policy makers and the public simultaneously [...]*
> (Birkland 1998, 54).

Han förklarar att dessa så kallade focusing events får uppmärksamhet just på grund av ovan nämnda kriterier, och att dem ofta får mer och större uppmärksamhet än vardagliga saker som tas upp i media eller politiken. Vidare så förklarar han även hur den geografiska faktorn för publikens intresse är av största vikt, vilket gäller oavsett om det är en terrorattack, naturkatastrof eller någon annan omvälvande händelse. Birkland menar att aktörer likt politiker eller media absolut har möjlighet att lyfta något till agendan, men de händelser som kan ses som faktiska focusing events är händelser som sätts på agendan oavsett politiska eller ekonomiska intressen. Detta gör även att ledande politiker eller andra ledande aktörer inte har samma makt vid själva hanteringen av händelsen, utan detta kan istället ses som ett tillfälle när dessa ledares förmågor sätts på prov och eventuellt blir ifrågasatta av den berörda befolkningen.

2.4 What's the problem represented to be?

Följande forskning kommer att användas för att understödja den operationalisering som presenteras senare i texten. Bacchi ligger bakom en så kallad WPR-ansats, där ansatsen kallas "What's the problem represented to be" och används som ett verktyg för att granska olika politiska aspekter. Ansatsen utgår ifrån ett antal frågor som ska ställas till empirin i fråga för att få en ökad förståelse för den faktiska politiken som ligger bakom och inte bara den aktör som uttalat sig. Frågorna som kan användas vid en WPN-ansats är följande;

1. *Vad är problemet?*
2. *Vilka förutsättningar samt antaganden finns utifrån problemet?*
3. *Hur har detta problem uppstått?*
4. *Vad lämnas som oproblematiskt i detta? Finns det perspektiv som blir osynliga? Kan problemet tänkas på utifrån ett annorlunda perspektiv?*
5. *Vilka konsekvenser har problemet orsakat?*

6. *Hur har representationen av problemet skapats, spridits samt försvarats? Hur har den, eller kan bli, ifrågasatt, störas eller ersättas?* (Bacchi 2009, 2).

Frågorna som WPN-ansatsen vilar på måste därefter specificeras för att kunna användas utifrån arbetets ändamål, därav kommer ovan nämnda frågor inte vara det som själva operationaliseringen vilar på, utan dessa kommer skräddarsys för ändamålet av undersökningen.

3. Teori

I följande avsnitt kommer de olika teorierna som uppsatsen ska vila på att presenteras. Främst så kommer fokus att ligga på teorin framing, samt så kommer en del av avsnittet tillägnas teorin kring förhållandet mellan media och politik. Därefter kommer det finnas en kort sammanfattning av viktiga delar för studien i slutet av kapitlet, samt en avslutande del om hur operationaliseringen av teorierna ser ut och hur detta kommer att användas genomgående i uppsatsen.

3.1 Framing

Framing är något som alltid funnits och med största sannolikhet alltid kommer att finnas så länge det finns en sådan omfattande massmedial rapportering som det finns idag. Framing är något som nästintill kan beskrivas som automatiskt när det används genom olika typer av medier och av olika typer av aktörer då framing kan se ut på många olika sätt. Följande arbete kommer att fokusera på framing via media och hur Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna har använt sig av just framing via media för att rättfärdiga sitt skifte kring NATO-frågan.

En frekvent använd definition av framing är Robert Entmans (1993) definition av begreppet. Denna definition innebär att framing är:

> *[...] to select some aspects of a perceived reality and make them more salient in a communicating text in such a way as to promote a problem definition, causal interpretation, moral evaluation, and/or treatment recommendation* (Entman 1993, 52).

Främst så används Entmans definition av framing när man talar om framing via media, men trots detta så kan Entmans definition vara fördelaktig att använda när man även undersöker politikers uttalanden. Definitionen kan förklaras på så sätt att använda sig av framing är att framhäva någon del av den uppfattade verkligheten och använda detta i sin kommunikation ut till den publik man avser att kommunicera med. Entman beskriver även hur framing inte bara innehåller "selection" och "salience" som nämndes ovan, utan även hur det finns åtminstone fyra olika platser för kommunikationen att ske på; "[...] the communicator, the text, the receiver, and the culture." (Entman 1993, 52). "The communicator" beskrivs som den aktör som medvetet, eller omedvetet, använder sig av framing för att styra diskursen åt ett eller annat håll. Dessa aktörer är styrda av ramverk som finns i samhället sedan innan, något som kommer tas upp vidare nedan. "The text" är de faktiska orden som sägs eller trycks och förmedlas ut till den avsedda publiken. Här menar Entman att viss typ av meningsbyggnad, positivt eller negativt laddade ord eller liknande är den framing som sker via text eller språk. Redan innan det sker någon form av kommunikation har "the receiver" egna frames att gå efter, och "the culture" kan beskrivas som en sammanställning av samtliga frames då det är den övergripande frame som ligger som en slöja över samhället (Entman 1993). Även detta kommer förtydligas senare i avsnittet.

Boin et al. (2016) vidareutvecklar detta påstående genom att beskriva vad en effektiv frame innehåller och hur denna frame kan sätta olika begränsningar hos den användande aktören kring vad som kan eller inte kan sägas. Dem beskriver hur en effektiv frame uppfyller minst fem olika kriterier; "[...] it offers a credible explanation of what happened, it offers guidance, it instills hope, shows empathy, and suggests that leaders are in control." (Boin et al. 2016, 87). Dem menar alltså att framing sätter ramar för vad som "tillåts" sägas av politiker och andra liknande aktörer utifrån vad som publiken eller den tilltalade massan kommer att tillåta och tro på. En effektiv framing underbyggs alltså av samhällsnormer och aktörer som använder framing på ett framgångsrikt sätt är ofta de som får sätta agendan för vad som tas upp och blir accepterat (Boin et al 2016).

Voltolini et al. (2020) redovisar kring hur frames innefattar tre olika komponenter som ska inkluderas för att det ska vara en framgångsrik användning av en frame. Först är det en

diagnostisk komponent, den del som diagnostiserar själva problemet. Det är utifrån denna komponent som aktören som använder sig av en frame tilldelar någon skulden samt identifierar vem eller vad problemet är. Den andra komponenten är en prognostisk komponent, det är i denna del som aktören förklarar vilken prognos det finns för problemet och vilka medel och strategier som kommer behöva användas för att problemet ska kunna lösas. Därefter är den tredje komponenten den motiverande och den komponent som uppmanar till någon typ av krafttag och handling (Voltolini et al. 2020). Voltolini et al. förklarar även hur dessa frames ofta används för att politisera eller säkerhetisera en händelse, även om de frames som finns i samhället är något som är ständigt närvarande. En frame kan till viss del liknas med en uppfattning eller riktlinjer för ett land, företag eller organisation. Det finns alltså en ständigt närvarande frame som sätter riktlinjer för hur organisationen ska uppfattas eller vilka beslut som är "okej" att fatta inom ramarna för organisationen. Det är när dessa frames blir ifrågasatta eller utmanande som den aktörsdrivna framingen tar vid exempelvis via media eller liknande. Denna typ av aktiva framing sker ofta i samband med någon typ av kris- eller katastrofsituation och i vissa fall kan det leda till att de frames som funnits inom en organisation under lång tid måste anpassas eller bytas ut helt beroende på de nya förutsättningarna (Voltolini et al. 2020).

Sammanfattningsvis så finns det en del olika teoribildningar kring framing och hur framing kan användas på olika sätt. Avsikten med ovan presenterade delar att är ge en inblick i de teoribildningar som senare kommer ligga till grund för uppsatsens analysdel, vilket kommer att undersöka hur vi kan förstå den framing som använts under Natodebatten. Det finns många olika faktorer som påverkar hur en frame kan se ut och hur framing kan genomföras, där en stor faktor är det politiska klimat som finns närvarande där framingen genomförs/ska genomföras.

3.2 Förhållandet mellan media och politik

Det finns en del olika teoribildningar om just förhållandet mellan media och politik, men denna uppsats kommer att vila på följande olika teoribildningar. Simon Cottle, författaren till verket "Mediatized Conflict" (2006) beskriver ett teoretiskt ramverk gällande förhållandet mellan media och politik utifrån tre olika perspektiv. Det första perspektivet fokuserar på den kapitalistiska kontext som finns till grund för vad som presenteras i media. Här menar Cottle

att det som sätts på agendan är saker som främjas av politiska och ekonomiska ändamål, och det är politiken och ekonomisk vinning som sätter agendan för vad som tas upp i den mediala debatten och det som vinner utrymme. Det andra perspektivet som Cottle beskriver bygger på att media är den arena som politikerna slåss på, där dem slåss om vem som vinner det slutgiltiga utrymmet att få framföra sina ord ut till befolkningen. I detta perspektivet beskrivs media både som en egen aktör men även som ett verktyg för politikerna att använda. I det tredje och sista perspektivet som framförs så erkänns inte bara politiska förhållanden vara intressanta för allmänheten att ta del av via media, utan även det kulturella meningsskapandet (Cottle 2006). Ramverket går alltså att förklara utifrån att det finns olika sfärer utifrån vad som tas upp i media, och inte allt som rör sig inom de olika sfärerna kommer att förtjäna en plats i media. Den slutgiltiga sfären, det som alltså presenteras i media är vad Cottle kallar "the Public Sphere(s)", vilket är en sammanställning av de tre olika perspektiven som presenterats ovan (Cottle 2006).

Ytterligare ett resonemang kring förhållandet mellan politik och media som presenteras är Derek B. Millers hypotes i "Media Pressure on Foreign Policy" (2007). Han beskriver sin hypotes utifrån att media kan användas som ett verktyg för att skada trovärdigheten hos olika aktörer i deras offentliga förtroendeställning, givet att det finns personer som har det som sin agenda och använder media för ändamålet. Detta kan göras på olika sätt och kan få många olika konsekvenser menar Miller, exempelvis så är det intressant att titta på hur en sådan användning av media kan få konsekvenser på en politikers rykte och framtida karriär. Miller menar att det blir särskilt intressant eftersom det kan komma att påverka de förutsättningar politikern har för att antingen vinna eller fortsätta behålla makten (Miller 2007). Det går även att använda denna hypotes för att titta på om det finns skillnader i medias objektiva nyhetsrapportering beroende på vilken politiker som sagt vad.

Övergripande så är förhållandet mellan media och politik ett stort område som påverkas av många yttre faktorer. Beroende på vad som händer i omvärlden så kommer olika saker få lov att ta olika mycket plats i media, vilket betyder att det finns ett samspel mellan media och politik som är ständigt pågående. Gadi Wolfsfeld skriver i sitt verk "Making Sense of Media and Politics - Five Principles in Political Communication" (2011) hur det finns en uppsjö av olika teorier som förklarar detta samspel, men ingen teori kan vara helt fullkomlig utan att

behöva kompletteras av en annan teori eller ett annat ramverk. Wolfsfeld menar att det grundläggande resonemanget som finns kring förhållandet mellan media och politik är att majoriteten av det mediala utrymme som finns går till den politiska sida som för tillfället har makten eller ledningen. Utrymmet tillfaller dem då det till största sannolikhet är flest personer som vill veta vad dem har att säga (Wolfsfeld 2011). Vidare så beskrivs det även hur samtliga politiska grupperingar behöver ta hjälp av media på ett eller annat sätt för att nå ut till sina avsedda åhörare, vilket gör att det blir som ett ömsesidigt beroende som skiftar i takt med att den politiska ledningen också skiftar.

Sammanfattningsvis så är även förhållandet mellan media och politik ett stort och relativt tolkningsbart område. Det finns många olika teoribildningar där många liknar varandra, men samtidigt arbetar utifrån att kompletterar varandra. Media beskrivs ofta som ett verktyg och inte alltid som en enskild aktör, vilket är framför allt det perspektiv som kommer att användas genom följande arbete. Den mediala uppmärksamheten går oftast till opinionen, vilket är en naturlig följd på att media används som ett verktyg för massorna. Det kan dock vara något svårnavigerat då begreppet media används utifrån den underförstådda meningen av att det är "the mainstream media" som diskuteras. Detta inkluderar alltså inte alternativ media och filterbubblor[1] eller liknande, vilket gör att resultatet kan bli något missvisande.

3.3 Operationalisering

För att tydliggöra vad i empirin som är av intresse för analysen kopplat till de teorier som är nämnda ovan så kommer operationaliseringen grunda sig i Carol Bacchis WPR-ansats (2009), som nämnt i det tidigare kapitlet gällande tidigare forskning. Samtliga frågor som presenteras i Bacchis ansats kommer inte att användas som grund för operationaliseringen utan frågorna har istället fått ligga till grund för nya frågor som är skräddarsydda för arbetet men ändå utgår ifrån originalfrågorna. Därför kommer följande specificerade frågor att användas som analysverktyg för studien:

1. På vilket sätt används negativt och positivt laddade ord i politikernas kommunikation via media?
2. Hur beskrivs Sveriges säkerhetspolitiska läge i nutid?

[1] "Filterbubbla, det tillstånd som uppstår när internetanvändare isoleras från information som går emot en åsikt eller övertygelse." (Nationalencyklopedin, u.å.)

3. Vilka aktörer lyfts fram som hot eller problem och på vilket sätt?
4. Vilka aktörer lyfts inte fram som hot eller problem och på vilket sätt?

Det fullständiga analysverktyget kommer att vara ovan nämnda frågor underbyggda av teorierna framing och förhållande mellan politik och media. Frågorna kommer ge de konkreta svaren från empirin som sedan kommer att förklaras med hjälp av teorierna och de ramverk som har presenterats ovan.

4. Metod och material

Kapitlet kommer att innehålla en beskrivning på den metod som ska användas i studien, som valts i samband med det syfte som presenterats ovan.

4.1 Forskningsdesign

Forskningsdesignen för denna studie kommer att vara en kvalitativ fallstudie som fokuserar på två enskilda fall. Att använda sig av ett eller ett fåtal fall kan vara fördelaktigt då undersökningen är gjord för att titta på en händelse eller ett fenomen på ett djupare, mer kvalitativt sätt. Denscombe förklarar fallstudier på ett så satt att "Syftet är att belysa det generella genom att titta på det specifika" (2018, 85), vilket är det som är ändamålet med denna undersökning. Studien kommer att belysa och undersöka hur vi kan uppfatta den framing som Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna har använts sig av under Natodebatten, och även se om det finns skillnader i deras sätt att hantera framing med hänsyn till deras mycket olika bakgrunder. Tanken är alltså att den framing som använts i dessa två fall kan komma att ge en ökad förståelse för hur framing kan se ut, samt att det kan ge en ökad förståelse för hur och varför framing av politiska partier via media har sett ut på vissa sätt under och efter storartade händelser och kriser. Detta inte bara i Sverige utan även i miljöer och länder som går att likna med Sverige.

Då en kvalitativ fallstudie just är en studie av ett eller ett fåtal fall så finns det en del kritik som riktas mot den då det lätt kan bli missvisande. Den främsta kritiken som forskningsdesignen möter är det faktum att det ofta kan bli svårt att skapa slutsatser som går att generalisera utifrån så få fall. Denscombe (2018) menar dock att själva undersökningen inte alltid måste ha detta som sitt mål, utan även kan sträva efter så kallad analytisk

generalisering. Det innebär att studien är menad att bidra till teoribildningar inom ämnet och tillsammans med andra studier inom forskningsområdet komma framåt och utveckla forskningsfältet.

4.2 Kvalitativ innehållsanalys

Den undersökning som texten bygger på kräver att det finns någon form av analys som tittar på hur kulturella och intersubjektiva kontexter ser ut och hur dessa tas i beaktande. För att göra en framgångsrik sådan undersökning kommer det därför vara av största vikt att ha ett analysverktyg som är väl anpassat utifrån dessa förutsättningar och som kan undersöka vad det finns för tankar och idéer bakom de faktiskt skrivna orden. Därav kommer arbetet att grunda sig i en kvalitativ innehållsanalys, vilket kan användas för att undersöka en rad olika saker. Denscombe (2018) menar att innehållsanalysen kan användas inom många olika forskningsfält främst då den har möjlighet att ta fram "dolda sidor" i kommunikationen som sker mellan personen som vill få ut meddelandet och personen som mottar det. Vidare så skriver Denscombe hur innehållsanalys går ut på att leta efter ledtrådar i texten, där målet är att uppmärksamma de indikatorer som finns i texten gällande det bakomliggande innehåll som avsiktligt eller oavsiktligt kommuniceras ut till läsarna. Det behöver alltså inte vara så att den som undersöker texten utgår ifrån det som var meningen att kommuniceras ut från första början, utan innehållsanalysen görs för att ta reda på vad som finns under ytan.

Det finns fyra olika saker som innehållsanalys tar reda på enligt Denscombe (2018), varav den första är vad texten framställer som relevant. Detta görs genom att mäta vad texten innehåller i form av olika ord eller idéer. Det andra avslöjandet är vilka prioriteringar som skildras i texten, vilket mäts genom att titta på i vilken ordning de olika prioriteringarna kommer samt hur ofta dem omnämns. Därefter så visar innehållsanalys vilka värderingar som lyfts fram i texten, och här undersöker man detta genom att titta på positiva eller negativa åsikter om saker, alternativt positivt eller negativt laddade typer av ord och liknande. Det sista som innehållsanalysen undersöker är hur olika idéer hänger samman, vilket till största del bygger på logiska associationer och genom att mäta den närhet som finns mellan idéerna i texten (Denscombe 2018). Följande arbete kommer lägga stor vikt vid samtliga av dessa fyra aspekter, men framför allt kommer fokus att ligga på vilka värderingar som framförs i texten

och hur dessa ser ut beroende på om det finns positivt eller negativt laddade ord eller åsikter som lyser igenom.

Där är en del kritik som finns riktad mot innehållsanalysen, kritik som kan ses som befogad vid många tillfällen. Innehållsanalysen har en tendens att ta saker ur kontext då den fokuserar på att endast undersöka det faktiska innehållet från ett ord, en mening, ett stycke eller liknande. Det kan bidra till att helheten av en situation eller händelse inte stämmer överens med det som innehållsanalysen framhäver. Däremot beskrivs innehållsanalysens starka sidor ha övertaget så länge texten eller den avsedda kommunikationen som analyseras är direkt, enkel och påtaglig. Denscombe (2018) beskriver hur den huvudsakliga styrkan för innehållsanalysen ligger i att det sker en kvantifiering av innehållet via en metod som är enkel för någon annan forskare att efterlikna och upprepa. Det görs alltså mest framgångsrikt när kommunikationen eller texten som analyseras inte har för mycket invecklade innebörder och underförstådda meningar.

4.3 Empiri

Följande uppsats kommer att fokusera på att undersöka det empiriska urvalet, vilket kommer att bestå av tidningsartiklar från två av de största nyhetstidningarna i Sverige, Dagens Nyheter och Aftonbladet, samt från det statligt finansierade bolaget Sveriges Television som bedriver många olika sorters nyhetskommunikation. Urvalet av dessa nyhetsförmedlare har skett genom att välja på två av de absolut största nyhetstidningarna i Sverige som inte har samma politiska inriktning. Detta för att få en mer nyanserad bild av den nyhetskommunikation som sker ut till befolkningen. Sveriges Television valdes utöver detta på grund av att det är den nyhetsförmedlare som är främst statligt finansierad och som aktivt uttrycker att deras verksamhet är oberoende och bedrivs utan kopplingar till ekonomiska intressen, politiska åsikter eller andra maktsfärer i samhället (SVT 2022). Fokuset kommer främst att ligga på nyhetsartiklar som har skrivits under perioden mellan att Ryssland invaderade Ukraina den 24:e februari 2022 till att regeringen valde att ansöka om ett svenskt Natomedlemskap som Sverigedemokraterna valde att stödja den 16:e maj 2022. Framför allt så kommer det vara artiklar som citerar eller på något annat sätt tydligt framför Socialdemokraterna och Sverigedemokraternas yttranden gällande ett Natomedlemskap.

Den tidsperiod som nyhetsartiklarna kommer att sträcka sig över motiveras på grunderna av att det var under denna tidsperiod som både politiska partier och media rapporterade som allra mest kring Natofrågan, och det var under denna tidsperiod som inställningen till ett Natomedlemskap skiftades hos de båda partierna. Under den valda tidsperioden så publicerades det 22 043 artiklar på webben enligt Anna Lindh-bibliotekets verktyg mediearkivet, vilket är en extrem ökning från samma tidsperiod under 2021 då det var 1774 artiklar på webben gällande NATO. Därav är det under denna tidsperiod som den påstådda framing som ska undersökas ska ha skett. Det kan ses som en lång tidsperiod för den avsedda analysen, men detta är ett medvetet val för att kunna undersöka om och hur uttalanden av de båda partierna har förändrats över tid. Den validitet som studien bygger på är att urvalet ses som relevant och representativt för studiens syfte, där den ovan nämnda informationen stärker denna validitet.

4.4 Urval av politiska partier

Följande arbete kommer att undersöka hur Socialdemokraterna och Sverigedemokraternas framing och politiska kommunikation via media har sett ut under ovan nämnda tidsperiod. Dessa två partier valdes till absolut största del på grund av att det är två av de största partierna i Sverige , där Socialdemokraterna fick 30,33 procent och Sverigedemokraterna 20,54 procent i riksdagsvalet 2022 (Valmyndigheten 2022). Utöver att det är två av Sveriges största partier som dessutom skiftat åsikt helt i Natofrågan så är det även två partier som har väldigt olika politisk bakgrund och ideologi. Som presenterats i inledningen så är värdet av att göra en tvåfallsstudie av just dessa två partier att få en bredare bild av hur framing kan se ut, och undersöka om och hur ideologi, politisk kommunikation och förhållandet mellan parti och media kan påverka den framing som förs av respektive parti.

4.5 Avgränsningar

Utifrån det utrymme ordmässigt och tidsmässigt så fanns ingen möjlighet att göra en bredare undersökning än denna som görs på två olika partier och tre olika nyhetsaktörer. En bredare undersökning med fler partier samt fler olika typer av nyhetsaktörer hade varit fördelaktigt då bilden av hur den övergripande politiska framingen som sker via media hade blivit ännu klarare och utvecklad. Även tidsperioden gällande när artiklarna som undersöks har blivit skrivna kunde varit större och längre, om utrymme hade funnits. Om denna tidsperiod hade

varit större så hade mer information kunnat användas och eventuellt hade en före/efter-analys kunnat göras, vilket det inte fanns möjlighet till under denna undersökning.

De artiklar som kommer att ligga till grund för undersökningen är framtagna av Anna Lindh-bibliotekets verktyg mediearkivet. Då uppsatsen baseras på att undersöka hur partierna och framför allt politikerna inom partierna uttryckt sig i media användes sökorden “NATO”, “Socialdemokraterna” och “Magdalena” vid sökningen om Socialdemokraterna. Detta för att få fram de artiklar där partiledaren Magdalena Andersson antingen citerats eller på något sätt uttryckt sig. Denna sökning resulterade i 167 artiklar från de tre olika nyhetssidorna som ingick i avgränsningen. Samma strategi användes vid sökningen om Sverigedemokraterna, men istället användes sökorden “NATO”, “SD” och “Jimmie”. Att sökordet SD användes istället för hela deras partinamn var på grund av att detta var en mer förekommande benämning för partiet. Denna sökningen resulterade i 52 artiklar från de tre olika nyhetssidorna som valt att analyseras.

Utöver de praktiska ramarna med tid och utrymme så finns där en del aktörer som inte blir inkluderade som troligtvis har eller har haft påverkan på den politiska kommunikation som har skett via media. Exempelvis så ges inget utrymme till Turkiet i denna uppsats, vilket är en av de aktörer som varit ett stort hinder i den svenska Natoansökan. Om det funnits utrymme hade en ytterligare analys av hur Turkiets aktioner påverkat de svenska politikernas kriskommunikation och framing av situationen varit intressant och fördelaktig att ha med för en djupare analys. Vidare så är det ett aktuellt ämne som förändras snabbt från dag till dag, vilket gör att den information följande arbete är baserat på är strikt begränsat till den tidsperiod som är nämnd ovan.

5. Analys

I följande kapitel så kommer den påstådda framing som Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna använts sig av att presenteras i form av delar och citat framtagna ur den empiri som presenterats ovan. Skiljer deras kommunikation via media sig åt med varandra? Har partiernas faktiska kommunikation förändrats under tiden där Natomedlemskapet blev ett

faktum? Har media använts som ett medel av dem båda partierna för att främja någon typ av synvinkel och isåfall på vilket sätt?

5.1 Socialdemokraterna

Socialdemokraterna har under väldigt lång tid varit starka förespråkare för alliansfriheten och den militära neutralitetspolitiken och haft just denna säkerhetspolitik som underliggande argument till varför en militärallians likt NATO inte har varit av intresse för partiet. Neutralitetspolitiken är den typ av politik som menas med att ett land ska stå neutralt i konflikter och inte välja någon sida, medans den militära alliansfriheten mer syftar på att landet själva väljer vilken sida som ska tas om och när en konflikt utbryter utan att vara bundna till någon annan nation eller aktör (Nilsson 1991). Socialdemokraterna har, som tidigare nämnt, fokuserat mycket på den alliansfria säkerhetspolitiken på de senare åren då det kan komma väldigt många svårigheter med att försöka hålla sig helt neutrala i konflikter i det klimat som finns i media idag.

Som nämnt tidigare gällande Socialdemokraternas säkerhetspolitiska inställning så har fokuset legat på alliansfrihet, vilket genomsyrar deras partiprogram inför valet som skedde i samband med annekteringen av Krim under 2014. Partiet motiverar deras inställning till militär alliansfrihet med att det ger Sverige möjligheten att skräddarsy sin egen säkerhetspolitik och inte vara bundna till andras konflikter. Denna säkerhetspolitik som Socialdemokraterna har förlitat sig på under decennier har bottnat i en grundtanke om självständighet och en icke-vilja att vilja medverka i konflikter och krig, vilket kan komma att bli en konsekvens av ett Natomedlemskap då man som medlemsstat måste förhålla sig till organisationens lagar och regler (Socialdemokraterna 2013).

Det är först under början av 2022 och efter Rysslands invadering av Ukraina som Socialdemokraternas bild om ett Natomedlemskap skiftade, och i samband med tillkännagivandet om deras vilja att gå med i NATO uttryckte partiledare Magdalena Andersson sig på följande sätt:

> *När Ryssland visar en fullständig avsaknad av respekt för den europeiska säkerhetsordningen kan vi inte luta oss mot det systemet på samma sätt som vi har*

> *gjort tidigare. Europa, Sverige och svenska folket lever i en ny och farlig verklighet [...] Det här är inget beslut vi fattat lättvindigt utan efter mycket noggrant övervägande. Vi frångår en säkerhetspolitisk linje Sverige har haft i över 200 år och det innebär också en förändring av vad vår partikongress beslutat [...]*
> (Socialdemokraterna 2022).

Det som framställs som hotet i situationen och som anledningen för att partiet tvingas överge den alliansfrihet dem så gärna vill behålla är Ryssland och deras aggressioner och hur detta påverkar hela det säkerhetspolitiska läget i Europa och Sveriges närområde.

5.1.1 Socialdemokraterna efter invaderingen av Ukraina

De första en till två veckorna efter invasionen av Ukraina var nyhetsrapporteringen intensiv och det var under dessa dagar tendenserna mot ett Natomedlemskap började visa sig från Socialdemokraternas sida, även om den officiella ställningen fortfarande var väldigt negativ mot ett Natomedlemskap. Den 16:e februari, alltså cirka en vecka innan Rysslands invasion så presenterar utrikesminister Ann Linde regeringens utrikesdeklaration:

> *Regeringen avser inte att ansöka om Natomedlemskap. (...) Vår militära alliansfrihet tjänar oss väl och bidrar till stabilitet och säkerhet i norra Europa."*
> *Ett par dagar dessförinnan var Ann Linde tydlig på en annan punkt. Vapenexport till Ukraina? undrade programledaren i SVT:s Agenda.*
> *- Jag kan inte tänka mig att det är en möjlighet för Sverige, svarade utrikesministern.*
> (Bouvin och Jakobson 2022).

Bara en vecka efter detta uttalande så invaderar Ryssland Ukraina och den neutralitetspolitik som främjats och byggt Socialdemokraternas säkerhetspolitik i decennier åsidosätts med förklaringen av att "exceptionella lägen kräver exceptionella handlingar" (Bouvin och Jakobson 2022). Dagens Nyheter citerar även statsminister Magdalena Andersson, då hon bara tre dagar efter invasionen förklarar att Sverige ska skicka militärt materiel till Ukraina. Vidare så skriver Dagens Nyheter om hur Andersson tillsammans med toppskiktet av det Socialdemokratiska partiet inte vet hur nyheterna gällande vapenexport till Ukraina skulle mottas av varken den generella befolkningen men även längre ner i partiet och av deras väljare (Bouvin och Jakobson 2022). Utifrån Entmans teori (1997) som presenterar de olika områdena för var framing görs, vem som gör det och vem som blir påverkad av det så går det

att argumentera för att när en händelse beskrivs som exceptionell så rättfärdigar händelsen medlen. I detta fallet kan det istället beskrivas som att Magdalena Andersson rättfärdigar Socialdemokraternas moraliska skifte gällande vapenexport och neutralitetspolitik med att händelsen i sig är så exceptionell att det inte finns några andra alternativ.

Vidare så är det en aktiv kommunikation som förs både i media och från politikerna under denna tidsperioden. Den 30:e mars 2022 medverkar Magdalena Andersson i SVT:s program "30 minuter", vilket återberättas i en av deras artiklar. Detta är den första artikeln som aktivt uttrycker att Socialdemokraterna inte uteslutit ett Natomedlemskap och att där finns en möjlighet för eventuella utvecklade relationer i framtiden.

> *Vi kan konstatera att alliansfriheten har tjänat Sverige väl, det har hållit oss utanför konflikter, men när den säkerhetspolitiska kartan ritas om behöver man göra en uppdaterad analys och fatta beslut utifrån den. [...] Om den svenska säkerheten gagnas bäst av att gå med eller stå utanför alliansen vill hon däremot inte svara på [...] Om det bästa för Sverige inte är alliansfrihet, då kommer du att ändra det?*
> *– Självklart, säger Andersson.* (Wikén 2022).

Här går det att se hur Andersson använder det förändrade säkerhetsläget som ett verktyg för att förklara varför ett eventuellt avvikande från den långvariga alliansfrihet som funnits är tvunget. Redan i detta stadiet finns det både diagnostiska och prognostiska tendenser i Anderssons uttalande, även om själva handlingarna och krafttagen som kommer behöva tas inte uttalas rakt ut. Baserat på Voltolini et al. (2020) så är det via denna vägen en framgångsrik framingprocess påbörjas, alltså att säkerställa och förklara för publiken att det finns ett problem och att någonting måste göras åt saken. Detta uttalandet sker i slutet av mars, därav är inte de faktiska åtgärderna inkluderade ännu men detta är något som kommer att återbesökas senare i arbetet.

5.1.2 Socialdemokraterna strax innan Natoansökan

Socialdemokraternas kommunikation ut i media är väldigt omfattande under den första månaden av den ryska invaderingen, men utmynnar sedan i spekulationer från intressenter och nyhetssidor under större delen av april vilket är något som genomsyrar det material som framtagits för arbetet. Mycket av den kommunikation som sker ut i media är antingen obekräftade uppgifter eller hänvisningar till gamla uttalanden, vilket inte kommer som en så

stor överraskning trots det tidspressade läge partiet befunnit sig i. Både Wolfsfeld och Birklands teoribildningar förklarar hur detta kan komma sig, hur själva agendasättandet inte bara påverkas av vad eller vem som tar upp saker i media utan hur händelser som är extraordinära har en egen dragningskraft och tar plats på agendan oavsett politiskt ställningstagande. Birkland (1998) förklarar hur ett så kallat "extraordinary event" kommer få plats på nyhetsagendan och snarare så är det politikerna som styrs av händelsen än händelsen som styrs av politikerna. Diskursen i Sverige bland både media och befolkning var redan starkt lutande mot en positiv inställning av ett Natomedlemskap, vilket förklaras tydligt av Karin Nelson, VD för Demoskop i Aftonbladet TV (2022). Som majoriteten av teoretiker nämnda i kapitlet ovan trycker på så finns där situationer och frames i samhället som ger politikerna ramverk att gå efter oavsett vad dem själva tycker, och det kan argumenteras för att det var just detta som skedde i Socialdemokraternas fall. Vidare så är partiet osäkra under lång tid fram tills deras faktiska politiska ställning bekräftas under mitten av maj. Exempelvis så säger statsminister Magdalena Andersson följande under en intervju med SVT:

> *Om de väljer att gå med i Nato, då ökar det så klart spänningarna i vårt närområde. Sverige blir mer utsatt om vi inte blir medlemmar, säger Andersson* (TT Lindberg 2022).

Uttalandet handlar om hur ett finskt Natomedlemskap hade påverkat Sverige om Sverige hade valt att inte gå med i NATO. Trots att det inte är ett uttalande som chockerar någon då detta är den övergripande diskursen som redan finns i samhället så är den andra meningen i uttalandet av stor betydelse för vad som kan komma att uppfattas av läsaren eller åhöraren. Druckman och Chong (2007) beskriver just i sitt verk kring hur olika laddade ord eller meningar kan ge upphov till en undermedveten uppfattning hos läsaren och hur detta kan komma att påverka den slutgiltliga åsiktbildning som sker i frågan. "Sverige blir mer utsatt om vi inte är medlemmar" är ett uttalande som aktivt beskriver att ett Natomedlemskap är ett måste om Finland väljer att ansöka. I följande stycke så ifrågasätts Andersson istället om "fienden", de kränkningar av svenskt luftrum som Ryssland har ägnat sig åt under de senaste veckorna, vilket beskrivs på följande sätt:

> *Så sent som i fredags skedde en ny kränkning av svenskt luftrum, men Andersson gav inget klart svar på om det ska tolkas som en upptrappning från rysk sida.*

> *På frågan om det finns en hotbild som svenska folket inte fått information om svarar statsministern.*
>
> *- Det är klart att det finns underrättelseinformation som regeringen har tillgång till som man alltid håller sekretess på* (TT Lindberg 2022).

Situationen som detta uttalande sätter befolkningen i är svår, då uttalandet kan argumenteras för att indirekt syfta på att det finns uppgifter om en större hotbild från Ryssland än vad svenska folket har fått tillgång till. För att koppla tillbaka till Bacchis "What's the problem represented to be" (2009) så är detta uttalandet ett svar på många av de frågor som tas upp i den tidigare forskning som presenteras. Det är även ett svar på de frågor som presenteras i operationaliseringen som är baserade på Bacchis ansats, vilket resulterar i att bilden av Ryssland som externt hot för Sverige byggs upp ytterligare. Precis som Denscombe 2018) beskriver så handlar inte alltid en innehållsanalys om de faktiska orden som sägs eller skrivs, utan det som står mellan raderna.

Beslutet om vilken riktning Socialdemokraterna vill gå gällande ett Natomedlemskap togs den 15:e maj 2022 och därefter har det mestadels varit positiva inställningar som har nått befolkningen från det socialdemokratiska toppskiktet. Magdalena Andersson sa följande till Dagens Nyheter kort efter att nyheten om ett ja för NATO spridit sig.

> *Vi anser att det bästa för Sverige och för svenska folkets säkerhet är att bli medlemmar i Nato, säger statsminister Magdalena Andersson* (Rosén och Olsson 2022).

Citatet är kort, direkt och har inga underliggande budskap. Den politiska kommunikation som sker under den 15:e maj ser likadan ut i samtliga nyhetstidningar, det är koncist och direkt och det finns inget utrymme för läsaren att göra sina egna tolkningar om vad partiet menar. Här är beslutet fattat, det finns alltså inte så mycket mer framing att göra än att berätta för folket vad som är det bästa för landet och för situationen. Voltolini et al. (2020) samtliga tre kriteriet för framing är uppnådda då det finns en diagnos på problemet, det finns en handlingsplan för vad som måste göras samt så finns den motiverande delen som förklarar och uppmanar till vad som ska göras.

5.2 Sverigedemokraterna

Till skillnad från Socialdemokraterna så har Sverigedemokraterna som parti inte funnits särskilt länge. Partiet grundades 1988 och först 2010 kom dem med i riksdagen med 5,7 procent av väljarstödet bakom sig (Sverigedemokraterna 2022). Det är ett parti som själva skriver att deras historia, trots att denne är relativt kort, har varit krokig och att dem har lärt sig av sina misstag. Det är ett parti som har varit mycket omtalat i media och trots att Sverigedemokraterna idag är Sveriges näst största parti så är det ingen av varken det blå eller det rödgröna blocken som öppet vill samarbeta med partiet. I många politiska frågor har detta resulterat i att Sverigedemokraterna antingen blockerat eller möjliggjort handling från antingen den ena eller andra sidan, men under Natodebatten har deras vågmästarroll inte varit lika påtaglig.

Sverigedemokraternas inställning till ett svenskt Natomedlemskap har länge varit mycket negativ, vilket har varit väl representerat i all den säkerhetspolitik som Sverigedemokraterna har presenterat sedan partiet blev invalda i riksdagen. Under 2013 och 2014 beskriver Sverigedemokraterna hur deras fokus ligger på att förstärka de nordiska banden och sjösätta en nordisk försvarsallians, vilket inte skulle ha konkurrerat med Norge och Danmarks Natomedlemskap (Motion 2013/2014: Fö 257). Åren efter beskriver partiet även hur en etablering av en försvarsallians mellan Sverige och Finland hade varit mycket fördelaktigt för det svenska försvaret med många olika anledningar såsom närheten till Östersjön, nära kulturella band och liknande säkerhetspolitiska lägen (Motion 2014/2015:1128). I samma motion så presenteras även Ryssland som ett land hungrigt efter makt och som inte kommer lyssna på riktlinjer från varken EU eller NATO, men Sverigedemokraterna vill trots detta verka för en god och balanserad relation med landet.

Sverigedemokraternas inställning till hur Sveriges säkerhetspolitik ska skötas kan därför beskrivas som relativt traditionell, där partiet i första hand vill att landet ska kunna försvara sig självt och i andra hand ha militära samarbeten med länder som är nära både geografiskt och kulturellt. Som nämnt tidigare i texten så går Sverigedemokraterna med på en så kallad Natooption under slutet av 2020 tillsammans med Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna. I själva verket så betyder detta att Sverige är beredda att gå med i

NATO snabbt om tillfället skulle kräva, men Sverigedemokraterna är fortfarande eniga i sin negativa inställning gentemot ett Natomedlemskap.

> *Anledningen till att de stödjer tillkännagivandet är för att underlätta försvarssamarbetet med Finland, som har en Natooption i sin säkerhetspolitiska linje.*
>
> *– Vi strävar efter att på sikt ingå ett försvarsförbund med Finland, vi ser det här som ett naturligt sätt att ta ett steg mot ett sådant försvarsförbund, säger han.*
>
> *– Vi har alltså inte på något sätt ändrat vår uppfattning i frågan om medlemskap i Nato* (Rydberg 2020).

Den säkerhetspolitiska hållning som Sverigedemokraterna hade upp till invasionen av Ukraina var alltså tydligt negativ mot ett Natomedlemskap, och det var snarare allianserna som beskrevs som värdefulla än hotbilderna som farliga.

5.2.1 Sverigedemokraterna efter invaderingen av Ukraina

Sverigedemokraterna var inte lika snabba på att uttala sig så omfattande om det förändrade säkerhetspolitiska läget, eller så var media inte lika snabba på att rapportera om deras uttalande jämfört med Socialdemokraterna. Till största sannolikhet beror detta på de tankar som Wolfsfeld vilar sin forskning på, vilket är att förhållandet mellan media och politik ser ut på ett sådans sätt som gör att den politiska sida som för tillfället har makten får även mer plats i media. Detta då det helt enkelt är fler som är intresserade av att veta vad den politiska makthavaren har att säga, menar Wolfsfeld. Sverigedemokraternas påbörjan till en omställning för ett Natomedlemskap går dock att se under början av mars 2022, där partiledare Jimmie Åkesson uttrycker följande i en intervju:

> *SD-ledaren Jimmie Åkesson uppger att partiet inte svängt om Nato i grunden, men han pekar på att SD:s nej i dag är "väldigt skarpt" formulerat. I förslaget till valplattform står att "svensk alliansfrihet ska värnas och leder till handlingsfrihet vid en förändrad säkerhetsbild".*
>
> *- Jag är inte säker på att det är en rimlig hållning i det här läget, sade han [...]* (Larsson et al. 2022).

Här går det att se en liten spricka i den starkt negativa åsiktsbildning som Sverigedemokraterna har haft gällande NATO sedan partiet grundades, även om det inte är

mer än ett något tveksamt uttalande från deras partiledare. Utifrån både Entman (1998) och Boin et al. (2016) så kan detta vara ett tecken på att den kultur och den övergripande slöja som alltid finns i samhället höll på eller redan hade förändrats, då de samhällsförändringar som blev av Rysslands invasion av Ukraina kom fortare än väntat. Åkessons uttalanden avlöser varandra snabbt i början av mars och redan den 11:e mars så kommer nästa uttalande om hur chanserna för ett Natomedlemskap ser ut enligt partiet.

> *- Vi utesluter inte det om säkerhetsläget försämras ytterligare. Om Finland är beredda att gå med vill vi också det, sade partiledaren Jimmie Åkesson i Morgonstudion i SVT på fredagen* (SVT Nyheter 2022).

Det går att argumentera för att Åkessons strategi i Natodebatten är relativt transparent och att mycket av den informationen som partiet delar med sig av i media är utvecklad och öppen för alla att förstå. Exempelvis så beskrivs det vidare i ovan nämnda artikel från SVT hur Åkesson önskar att genomföra en utredning kring för- och nackdelar gällande ett Natomedlemskap och att denna ska genomföras snarast möjligast. Det är alltså väldigt rak kommunikation och utifrån Voltolini et al. (2020) så går det att argumentera för att samtliga tre kriterier är uppfyllda redan såhär tidigt i processen. Problemet är identifierat, prognosen för hur problemet kan komma att lösas är närvarande och även något form av krafttag eller handling är motiverat och på väg att genomföras.

Följande arbete undersöker hur partierna har använts sig av framing under denna tiden, och ska ursprungligen inte lägga någon vikt på hur enskilda politiker har uttryckt sig i frågan. Dock finns det starka skäl till att se den enskilda partiledaren för samtliga partier som högsta representant för partierna, vilket leder till att det som sägs av partiledaren kan uppfattas som det som partiet står för, även om fallet kanske inte är så. Jimmie Åkesson gick ut med sin personliga åsikt i Natofrågan under början av april och det lät på följande sätt:

> *Om Finland skulle gå väldigt snabbt fram, det talas om juni, så ställs frågan verkligen på sin spets. Då måste vi, enligt min uppfattning, som inte prövats i partistyrelsen, också inleda den processen så snabbt som möjligt oaktat allt annat, säger Åkesson [...]* (Fogde 2022).

Att partiledaren som ses som den mest representativa personen för ett parti uttalar sig såhär gör dels att partiet inte har så mycket andra alternativ att ställa sig bakom det beslutet så

småningom. Här går det att se hur Åkesson använder sig av media som ett verktyg, dels för att få sitt eget parti att ta rätt beslut enligt honom, men även för att visa för sina väljare vilken väg han som partiledare tänker gå. För ett parti som Sverigedemokraterna som bygger så mycket på Åkessons förmåga att uttrycka sig så är hans personliga uttalande av största vikt för både partiet men även deras väljare.

5.2.2 Sverigedemokraterna strax innan Natoansökan

Då Sverigedemokraterna var något snabbare än Socialdemokraterna under processen från en negativ till en positiv inställning av NATO så finns det inte så mycket material för just denna delen gällande hur Sverigedemokraternas framing såg ut. Det slutgiltiga beskedet från Sverigedemokraterna kom den 16:e maj, i anslutning till en riksdagsdebatt samma dag som skulle behandla just Natomedlemskapet.

> *Eftersom Finland lämnade ett väldigt tydligt besked i går och med tanke på säkerhetsläget, så har jag bedömt att jag har partiets mandat att säga ja till ett svenskt medlemskap, sade han till SVT före riksdagens Natodebatt* (SVT Nyheter 2022).

> *Jag har partiets mandat att säga ja till ett svenskt medlemskap och det kommer jag framföra i debatten i dag, säger han.*
>
> *Det har varit ett tufft beslut, samtidigt handlar det om svenska folkets trygghet. Vi kan inte garantera den på egen hand, säger Åkesson* (Forsberg 2022).

Även här är beskeden som ges väldigt korta och koncisa och det är en kommunikation som visar på att ett beslut är fattat. Samtidigt så använder ändå Åkesson laddade fraser, så som den sista frasen gällande svenska folkets trygghet och hur denne inte går att garantera på egen hand. För att förstå hur denna frasen kan förstås utifrån en läsare eller åhörares perspektiv så kan den förklaras utifrån Entmans teori (1998) gällande framing. Entman menar att det “the communicator”, alltså den som uttrycker sig, säger är en del av en sanning som gynnar deras avsedda ändamål. Exempelvis så beskriver Åkesson endast hur Sverige inte har möjlighet att garantera det svenska folkets trygghet, men han nämner inte hur ett Natomedlemskap ska hjälpa till med detta. Han utelämnar även hur ett Natomedlemskap till viss del kan göra att

det svenska folket blir ännu mer otrygga än var dem tidigare har varit, vilket är något som har varit centralt i debatten under tidigare månader från båda partierna.

Sverigedemokraternas uttalanden under den senare delen av den avsedda tidsperioden för undersökningen är förvånandevis få, vilket bidrar till att fokuset på analysen av Sverigedemokraternas användande av framing har fokuserats på den tidigare perioden mellan slutet på februari till mitten av april. Till stor sannolikhet beror detta på att partiledare Jimmie Åkesson gick ut med sin personliga åsikt tidigt i förhållande till det officiella beslut som togs den 16:e maj, vilket resulterade i att mediebevakningen på Sverigedemokraterna inte blev lika intressant som mediebevakningen på Socialdemokraterna.

5.3 Partierna i förhållande till media

Utifrån Cottles teori (2006) som bygger på tre olika sorters perspektiv för hur media och politik sammanlänkas och använder varandra på olika sätt så går det absolut att argumentera för att det finns tydliga spår av alla de tre olika perspektiven i medierapporteringen som har skett om både Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna under Natodebatten. “The Public Sphere” är väldigt väl synlig i rapporteringen, även om ett perspektiv har fått något större utrymme än de andra. Det perspektiv som fått absolut mest utrymme under denna medierapporteringen är det kulturella meningsskapande perspektivet. Samhället har redan varit på gång att genomföra underliggande förändringar i samhället endast baserat på utomstående händelser, vilket resulterade i att det inte behövdes lika stor ansträngning från de båda partierna för att övertala sina väljare och resterande befolkning att deras frame var den rätta. Det går istället att argumentera för att det är “the extraordinary events” och befolkningen själva som har påverkat politikerna och inte tvärtom, vilken dock bara är en spekulation och en svårundersökt sådan.

6. Slutsats och resultat

Frågeställningarna som denna uppsats har baserats på bestod av en huvudsaklig frågeställning samt en underliggande frågeställning, vilka var följande:

- *Hur kan vi förstå den framing som Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna har använts sig av/använder sig av för att rättfärdiga sitt skifte i NATO-frågan för sina väljare?*

- *Hur kan vi förstå hur partierna har använts sig av media som ett verktyg för att främja deras ändamål?*

Under den genomförda analysen så har dessa frågeställningar besvarats med hjälp av ovan nämnda teorier och tidigare forskning som även har legat till grund för en del antaganden. Anledningen till att analysen gjordes på både Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna var just för att deras historia skiljer sig så otroligt mycket, men trots detta så har dem landat i samma beslut under relativt liknande beslutsprocesser. Den absolut största distinktionen mellan de båda partierna är det mediala utrymme som de olika partierna har fått, vilket har resulterat i att en mer utförlig analys kunde göras på Socialdemokraternas uttalanden jämfört med Sverigedemokraternas. Socialdemokraterna genererade över tre gånger så många artiklar som Sverigedemokraterna under samma tidsperiod, vilket dock till viss del kan förklaras med att Socialdemokraterna var det styrande partiet under tidsperioden.

Den framing som de båda partierna har använt sig av är förvånansvärt lika, vilket med tanke på de båda partiernas historia och gamla uttalande i media kan ses som en överraskning. Båda partierna har utgått väldigt mycket från att fokusera på att uttrycka sig gällande vad som är mest fördelaktigt för det svenska folket, men desto längre diskussionen pågick desto mindre uppmärksamhet fick de risker som fanns och finns med ett Natomedlemskap. Representanter från främst Socialdemokraterna uttalade sig strax innan invasionen av Ukraina och var väldigt raka i tonen om att varken vapenexport till Ukraina eller ett Natomedlemskap var något som skulle bli aktuella frågor att diskutera. Trots detta så har nu Socialdemokraterna valt att stötta både vapenexport och ett Natomedlemskap och den politiska kommunikation som skedde ut i media under dessa månader kan beskrivas som något hemlighetsfull. Socialdemokraterna fokuserade på att beskriva hur mycket partiet värnar om Sverige och dess trygghet och hur olika beslut kommer påverka på olika sätt. Deras partiledare Magdalena Andersson beskrev ordagrant hur dem kommer att överge sitt långvariga säkerhetspolitiska ställningstagande om det är det säkraste alternativet relativt tidigt i debatten vilket resulterade i en öppning för ett åsiktskifte. Under tidsperioden var det Socialdemokraterna som stod i fokus, och det blev tydligt att det var deras inställning som skulle vara avgörande.

Hur partiet har använt sig av framing för att rättfärdiga ett natomedlemskap för sina väljare är

en komplex fråga att svara på, då detta inte är något som uttrycks ordagrant. Det som både Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna ägnar mycket av sin mediala kommunikation åt är att förklara hur externa händelser och ett förändrat säkerhetspolitiskt läge i världen tvingar dem till att ta beslut baserat på detta och baserat på rädsla, vilket är något som framgår mellan raderna. Både utrikesminister Ann Linde som är socialdemokrat och partiledare för Sverigedemokraterna Jimmie Åkesson uttrycker sig liknande när det gäller hur svenskarna är tryggare om Sverige blir medlemmar. Dock betyder tryggare inte att man är trygg, utan bara mindre otrygg än förut, vilket kan vara ett uttalande som många läsare eller åhörare väljer att tolka på egna sätt. Det är alltså innehållet bakom orden som sägs som sätter prägel på vad folk uppfattar och tänker, inte de faktiska orden som uttrycks. Framingen som genomförs kan alltså uppfattas som sådan att den finns överallt hela tiden, även om de faktiska orden inte säger det som menas egentligen, vilket i detta fall är ett långsamt övergående ifrån en stenhård inriktning på ett alliansfritt Sverige till att börja tala om hur Sverige hade kunnat bli tryggare till att slutligen vara för ett Natomedlemskap.

Sverigedemokraternas uttalanden skiljer sig inte särskilt mycket från Socialdemokraternas, dock är deras uttalanden betydligt mer informativa, raka och inte lika hemlighetsfulla som Socialdemokraternas även om deras officiella beslut togs i princip samtidigt. Bristen på hemlighetsmakeri gjorde dock att det finns mindre innehåll att analysera, då mycket av det som sades från Sverigedemokraterna var det som faktiskt menades och inte hade mycket utrymme för tolkning. Dock var även Sverigedemokraternas officiella inställning till NATO skarpt negativ till en början, för att sedan mjukas upp och till sist ersättas med en godkännande av ett medlemskap i NATO. Den främsta skillnaden i hur besluten har motiverats av de båda partierna är att Socialdemokraterna har bytt säkerhetspolitisk inställning helt och hållet, medans Sverigedemokraternas officiella anledning till varför ett medlemskap i NATO är nödvändigt är på grund av att Finland är en så pass viktig allierad att deras vilja att ansöka om ett medlemskap inte gav Sverige något annat val än att följa efter. Alltså, Sverigedemokraternas rättfärdigande kan till viss del ses som mer legitimt då dem trots sin förändrade åsikt ändå valt att hålla fast vid sitt grundargument gällande en försvarsallians med Finland. Även om Socialdemokraterna också har varit måna om nordiska samarbeten så har deras försvarspolitik alltid varit inriktad på total alliansfrihet, vilket resulterade i att denna typen av rättfärdigande inte fanns tillgänglig för dem att använda sig

av.

Hur de båda partierna har använt sig av media är en fråga med många olika svar, och en fråga som troligtvis hade gjort sig bättre i en undersökning om hur partierna i opinionen använt sig av media istället. Vidare så har både Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna använt sig väl av media och framför allt Sverigedemokraterna har använt media för nästintill all typ av deras politiska kommunikation gällande inställningen till ett Natomedlemskap. Något som dock kan utläsas nu i efterhand av analysen är att det snarare har varit media som försökt få information från partierna snarare än partierna som aktivt velat använda sig av media för att uttrycka sina åsikter. Troligtvis har detta till stor del att göra med hur samhällsnormerna och det frames som finns övergripande i samhället hade börjat förändrats redan innan invasionen av Ukraina blev ett faktum och innan både Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna börjat indikera för ett skifte av inställning till ett Natomedlemskap. Detta går att se utifrån Karin Nelson (2022), VD för Demoskop och hennes redovisning gällande hur Natoopinionen har skiftat sig under början av 2022 där man kan se en ökning av människor som är för ett svenskt Natomedlemskap redan under början av februari, vilket även ökar under vårens gång. Dock så är media ett utmärkt tillfälle för partier och politiker att kommunicera med befolkningen och sina väljare. Bland annat så kan man se hur exempelvis Magdalena Andersson medverkade i SVT:s program “30 minuter”, vilket är ett bra exempel på hur ett parti eller en politiker kan använda sig av den mediala uppmärksamhet som finns tillgänglig för att främja det dem själva står för och vill förmedla genom en effektiv kanal.

6.1 Diskussion

Arbetet har resulterat i en ökad förståelse för hur framing kan komma att se ut, framför allt under krisartade situationer som kanske tvingar besltsfattare till att ta beslut som dem gärna inte hade tagit. För att undersökningen skulle fått mer djup och blivit något mer nyanserad så hade ett parti i opinionen, alltså ett parti som har varit och fortsatt är starkt negativa mot NATO varit fördelaktigt att inkludera, exempelvis Vänsterpartiet. Detta hade gjort att kontrasterna på den politiska kommunikation som har skett under tidsperioden troligtvis hade varit större och mer kontrasterande mot varandra, vilket hade resulterat i en mer intressant analys och slutsats. Vidare så har teorierna som använts för undersökningen varit till stor

fördel, då det är väletablerade teorier med god validitet som har haft relativt lång prövningstid men som fortfarande håller måttet för vad som är aktuellt för det samhällsvetenskapliga forskningsfältet idag. Entman (1998) och Voltolini et al. (2020) är de forskare vars teorier har använts flitigt i arbetet och varit väl användbara för syftet med uppsatsen.

Vidare så hade en eventuellt en mer specifik inriktning på tidigare forskning varit fördelaktig, dock har denna breda bild av forskningen gjort att förförståelsen för framing, kriskommunikation och medias roll blivit bättre och mer utvecklad vilket är något som kan anses vara fördelaktig för förståelsen av analysen. Ett antal delar i den tidigare forskningen, såsom kriskommunikation, har inte fått någon större plats i analysen men en förförståelse av hur kriskommunikation fungerar var nödvändig för att förstå hur och varför beslutsfattare kan uttrycka sig på vissa sätt.

7. Sammanfattning

Ovan gjorda uppsats är en kvalitativ innehållsanalys av hur vi kan förstå Socialdemokraternas respektive Sverigedemokraternas användning av framing innan och under ansökan av ett svenskt Natomedlemskap. Uppsatsens syfte är att undersöka hur framing kan komma att påverka och användas i liknande krisartade situationer, samt vilken roll media spelar i detta och om media används som ett verktyg och på vilket sätt. Det två främsta teoretiska begrepp som används i uppsatsen är *framing* och *förhållandet mellan media och politik.* Tidsbegränsningen som undersökningsmaterialet har sträckt sig mellan är den 24:e februari 2022 till den 16:e maj 2022, perioden mellan Rysslands invasion av Ukraina och dagen då Sverigedemokraterna gick ut med sitt offentliga ställningstagande gällande hur man såg på ett svenskt Natomedlemskap.

Socialdemokraterna har sedan etableringen av partiet verkat för ett alliansfritt Sverige, men ändrade sin säkerhetspolitiska inriktning officiellt den 15:e maj 2022. Många uttalanden gjordes från partiets representanter under den avsedda tidsperioden, framför allt av partiledare Magdalena Andersson. De uttalanden som gjordes var ofta bristfälliga i information och gav mycket plats för läsaren eller åhöraren att göra egna tolkningar, men hade ofta en underliggande ton av något mer. Ryssland framställdes som hotet och NATO som ett tryggare

alternativ för befolkningen än att stå alliansfria. Sverigedemokraterna har däremot verkat för nordiska försvarssamarbeten sedan etableringen av partiet, och framför allt för en svensk-finsk försvarsallians. Partiet godkände en Natooption under slutet av 2020, men var fortfarande skarpt mot ett svenskt Natomedlemskap. Det fanns inte samma mängd uttalanden från Sverigedemokraterna som från Socialdemokraterna men deras uttalanden var mer informativa och raka i sin natur. Ändamålen var tydliga och alliansen med Finland som legat till grund för partiets hela säkerhetspolitiska inställning förblir i fokus. Därav var ett svenskt Natomedlemskap nödvändigt för att bibehålla den svensk-finska närheten som partiet strävat efter. Den framing som användes går att se från båda partierna men på olika sätt, och rättfärdigandet för sina väljare skedde också på olika sätt och med olika grunder.

Fortsatt forskning behövs inom området, framför allt kring hur framing av politiska partier ser ut överlag och inte endast i krissituationer. En djupare förståelse för hur framing används hade till största sannolikhet bidragit till en publik som gjort mer medvetna val och varit mer informerade.

Referenser

Artiklar

Birkland, T. 1998. Focusing Events, Mobilization, and Agenda Setting. *Cambridge University Press* 18(1): 53-74.

Chong, D. & Druckman, J.N. 2007. Framing Theory. *Annual Review of Political Science* 10: 103–126.

Entman, R. 1993. Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication* 43(4): 51-58.

Ulmer, R.R. 2012. Increasing the Impact of Thought Leadership in Crisis Communication. *Management communication quarterly* 26(4): 523–542.

Voltolini, B., Natorski, M. & Hay, C. 2020. Introduction: The politicisation of permanent crisis in Europe. *Journal of European Integration* 42(5): 609–624.

Widmaier, W. 2007. Constructing foreign policy crisis: interpretive leadership in the cold war and war on terrorism. *International Studies Quarterly* 51(4): 779-794.

Yeomans, L., Bowman, S. 2021. Internal crisis communication and the social construction of emotion: university leaders' sensegiving discourse during the COVID-19 pandemic. *Journal of Communication Management* 25(3): 196–213.

Böcker

Bacchi, C.L. 2009. *Analysing policy: what's the problem represented to be?*. Frenchs Forest, N.S.W.: Pearson.

Boin, Arjen, Hart, Paul ´t, Stern, Eric & Sundelius, Bengt. 2016. *The politics of crisis management: Public leadership under pressure.* Cambridge: University Press.

Cottle, S. 2006. *Mediatized Conflict*. Berkshire: Open University Press.

Denscombe, Martyn. 2018. *Forskningshandboken - För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Upplaga 4. Studentlitteratur: Lund.

Miller, Derek B. 2007. *Media Pressure on Foreign Policy.* New York: Palgrave Mcmillan.

Nilsson. A-S. 1991. *Den moraliska stormakten.* Ystads Centraltryckeri: Ystad.

Wolfsfeld, G. 2011. *Making Sense of Media and Politics.* London: Routledge.

Elektroniska referenser

Bouvin, E & Jakobson, H. 2022. Dagarna som gjorde det otänkbara tänkbart. *Dagens Nyheter.* 5 mars. https://nogo.retriever-info.com/prod?a=6422&d=05091520220305e3cbfb8ee3ab6c895be4c063e3e88d21&s=50915&sa=2001213&x=ef7500ee609a2187bdb048af38b3752f&tz=Europe/Stockholm&t=1672152046 [Hämtad 2022.12.27]

Europeiska rådet. 2022. *Tidslinje - EU:s svar på Rysslands invasion av Ukraina.* https://www.consilium.europa.eu/sv/policies/eu-response-ukraine-invasion/timeline-eu-response-ukraine-invasion/ [Hämtad 2022.12.14]

Fogde, S. 2022. Åkesson vänder om Nato men partiet splittrat. *Aftonbladet.* 9 april. https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/g6eglJ/akesson-sager-ja-till-nato-om-finland-gar-med [Hämtad 2022.12.29]

Forsberg, E. 2022. SD säger ja till Nato. *Aftonbladet.* 16 maj. https://live.aftonbladet.se/supernytt/news/sd-saeger-ja-till-nato.KIWeuM20x [Hämtad 2022.12.29]

Holmström, Mikael. Rysslands erövring av Krim - nästa generations krigföring. Svenska Dagbladet. 2014-03- 23. http://www.svd.se/nyheter/utrikes/framtidens-krig-i-ukraina_3382172.svd?sidan=1 [Hämtad 2022.12.14]

Larsson, L., Davidsson, M. & Wallberg, P. 2022. Sverige och Finland lyfter försvarsklausul. *Aftonbladet.* 8 mars.

https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/8QoyRE/moderaterna-kraver-snabb-natoanalys [Hämtad 2022.12.29]

Lindberg, V. 2022. Svenskt Natobesked närmar sig. *SVT Nyheter.* 1 maj. https://www.svt.se/nyheter/inrikes/svenskt-natobesked-narmar-sig [Hämtad 2022.12.28]

Linder, J. SD svänger om Nato: "Vi behöver gå hand i hand med Finland". *SVT Nyheter.* 11 april. https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sd-haller-extramote-om-nato [Hämtad 2022.12.18]

Nationalencyklopedin. U.Å. *Filterbubbla*. https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/filterbubbla [Hämtad 2022.12.06]

Nelson, K. 2022. Så har Nato-opinionen sväng genom åren. *Aftonbladet TV.* 15 maj. https://tv.aftonbladet.se/video/342929/saa-har-nato-opinionen-svangt-genom-aaren [Hämtad 2022.12.30]

Rosén, H. & Olsson, H. 2022. Socialdemokraterna säger ja till Nato. *Dagens Nyheter.* 15 maj. https://www.dn.se/sverige/socialdemokraterna-sager-ja-till-nato/ [Hämtad 2022.12.28]

Rydberg, J. 2020. SD svänger om Nato - majoritet för snabbspår till medlemskap. *SVT Nyheter.* 9 december. https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sd-oppnar-for-natomedlemsskap [Hämtad 2022.12.29]

Socialdemokraterna. 2013. *Ett program för förändring.* https://www.socialdemokraterna.se/download/18.12ce554f16be946d04640b87/1568881590520/ett-program-for-forandring_2013.pdf?TSPD_101_R0=08054bd396ab20004847b74b2f149b6a92128e8c0983827d0a122a8ca1fc526c7edd599ec059e31008ae138993143000473db3e3a2d1df09bed5946ecb8525f383911db6648c2f894a021cdaec8520195c6eb77ac989f6129f8825df87dc2b68 [Hämtad 2022.12.18]

Sverigedemokraterna. 2022. *Det här är Jimmie Åkesson.* https://sd.se/jimmie/ [Hämtad 2022.12.28]

Sverigedemokraterna. 2014. *Vi väljer välfärd!*. https://snd.gu.se/sv/vivill/party/sd/v/2014 [Hämtad 2022.12.18]

Sveriges Television. 2022. *SVT:s roll.* https://omoss.svt.se/svts-roll.html [Hämtad 2022.12.08]

Valmyndigheten. 2022. *Valresultat 2022.* https://www.val.se/valresultat/riksdag-region-och-kommun/2022/valresultat.html [Hämtad 2022.12.13]

Wikén, E. 2022. Magdalena Andersson öppnar upp för Natomedlemskap: Utesluter inget. *SVT Nyheter.* 20 mars. https://www.svt.se/nyheter/inrikes/magdalena-andersson-oppnar-for-natomedlemskap-uteslut er-inget [Hämtad 2022.12.27]

Regeringsdokument

Motion 2013/2014: Fö257. 2013. *Försvar och samhällets krisberedskap.* Stockholm: Försvarsutskottet.

Motion 2014/2015:1128. 2014. *Försvarsallians med Finland.* Stockholm: Försvarsutskottet.

Proposition 2008/09:140. 2008. Ett användbart försvar. Stockholm: Försvarsdepartementet.